

การศึกษาแนวโน้มความต้องการในการเปิดหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

วันที่รับบทความ	05/05/2565
วันแก้ไขบทความ	27/10/2565
วันตอบรับบทความ	02/11/2565

พิชามณูช บัญสิทธิ์¹ เครือมาศ ชาวไร่เงิน²
กิตติปัทม์ แสงงาม³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) จุดมุ่งหมายและความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรของกลุ่มผู้เรียน ในอนาคต 2) ความคิดเห็นและความต้องการใช้บัณฑิตในหลักสูตรของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต และ 3) ทิศทางการเปิดหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1. จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 72.73 โดยอยู่ระหว่างการตัดสินใจศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.05 ระยะเวลาที่ต้องการในการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.62 ปริญญาโทควบเอก ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.86 และปริญญาเอก ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 3 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.98 ส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวัน รวมทั้งความเกี่ยวข้องกับงานและเพิ่มความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพได้ 2. การสอบถามกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต 20 คน มีความเห็นว่า ความรู้ด้านจิตวิทยา ทรัพยากรบุคคล แรงงาน และจิตวิทยาการทำงาน ทักษะการสื่อสาร การวางแผน การจัดการกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การทำงานเป็นทีม การเจรจาต่อรอง และเทคโนโลยี การมองโลกในแง่ดี การรับฟังความคิดเห็น ความพยายามและอดทน มีความสำคัญ 3. แนวทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านสรุปได้ว่า ผู้เรียนต้องมียุทธศาสตร์ความรู้หลักด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ การวิจัยและสถิติวิจัย ทักษะทางภาษา ประยุกต์ใช้หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ มีหลักเกณฑ์การรับเข้าที่เหมาะสม และมีสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น

คำสำคัญ : แนวโน้มความต้องการ จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

¹ อาจารย์ ดร. สาขาสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อีเมล : pichamon.b@psu.ac.th

² อาจารย์ สาขาสาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อีเมล : crumas.c@psu.ac.th

³ นักวิชาการอุดมศึกษา งานบัณฑิตศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อีเมล : kittipat.libartspsu@gmail.com

The Study of Demand for Graduate Programs in Industrial and Organizational Psychology

Received	05/05/2022
Revised	27/10/2022
Accepted	02/11/2022

Pichamon Boonsit¹ Crumas Chawraingern²
Kittipat Sangngam³

Abstract

The objectives of this study were to survey 1) the interest and desire to study of future students in graduate programs, 2) the expectations on the performances of graduates in graduate programs, and 3) the experts' opinions on directions for opening graduate programs in Industrial and Organizational Psychology, Prince of Songkla University. Data was collected by using questionnaires and interviews. The results showed that: 1) most of the sample, which consisted of 380 respondents, would like to pursue a master's degree at 72.73%, and 48.05% of them was in the process of decision making. For the duration of study, most of the sample required not more than two years for studying a master's program (76.62%). Meanwhile, 42.86% of them required not more than three years for studying a joint master's and doctoral program. Also, 45.98% of them required not more than three years for studying a doctoral program. Most of the sample required a blended learning in order to increase specific knowledge, to apply knowledge to work and daily life, which was relevant to their jobs, and increased career stability; 2) the opinions of 20 employers from the interview revealed that the knowledge about psychology, human resources, work psychology, communication skills, planning, strategy management, data analysis, teamwork, negotiation, technology, optimism, open-mindedness, determination and patience were the most important skills; 3) the recommendations from the three experts suggested that students of the graduate programs

¹ Lecturer, Social, Cultural and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
email: pichamon.b@psu.ac.th

² Instructor, Social, Cultural and Human Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
email: crumas.c@psu.ac.th

³ Academic Officer, Graduate Studies Office, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
email: kittipat.libartspsu@gmail.com

must have the body of knowledge in industrial and organizational psychology, research and statistics for research, language skills, and the ability to apply or build a new body of knowledge. In addition, the admission criteria should be appropriate, and the networks with other organizations should be built.

Keywords : needs trends, industrial and organizational psychology, graduate programs

บทนำ

เป้าหมายของการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) มีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระดับโลก ทั้งการพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ถูกเร่งด้วย COVID-19 การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนโครงสร้างของประชากร มีการทำงานและสภาพสังคมรูปแบบใหม่ งานบางประเภทจะหายไปและเกิดงานประเภทใหม่ขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคม คนเจนเอเรชั่นวาย (Generation Y) มีแนวโน้มย้ายถิ่นและย้ายงานสูงขึ้น ค่านิยมการดำรงชีวิตเปลี่ยนไป อาทิ การเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทยจึงมีความสำคัญอย่างมาก แต่เนื่องจากประเทศไทยยังประสบปัญหาเชิงคุณภาพ ทั้งด้านการศึกษาและทักษะแรงงาน ยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับแนวโน้มความเปลี่ยนแปลง ทำให้ความต้องการด้านทักษะมีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความจำเป็นมากขึ้น (Lifelong learning) ทักษะทางสังคม (Soft Skills) เป็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564, น. 2-4) แผนพัฒนาฯ จึงให้ความสำคัญในเรื่องของการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาชีพ แรงงาน คนในหลากหลายเจนเอเรชั่น และการสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็น จะเห็นได้ว่าการศึกษาก็มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความรู้และทักษะที่จะเป็นประโยชน์

ในขณะที่คนส่วนใหญ่มักจะมองว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จคือ องค์กรที่สามารถทำกำไรได้มาก และมักจะมองว่าหาความสามารถหรือทักษะใดที่มีความสำคัญและช่วยให้องค์กรนั้นสามารถทำกำไรได้ อาทิ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ จะเห็นได้ว่าความสำเร็จขององค์กรนั้นมีความเชื่อมโยงกับการทำงานทั้งในระดับบุคคลและองค์กร โดยเฉพาะการทำงานในระดับของบุคคลที่มีความแตกต่างกันนั้น ทำให้องค์กรจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคล เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความร่วมมือ การขัดแย้ง เป็นต้น เพื่อเข้าไปช่วยเหลือการทำงานในหลาย ๆ ด้าน

จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและจิตใจของมนุษย์โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความครอบคลุมไปถึงเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการทำงาน เราสามารถนำความรู้ทางด้านจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ทั้งการทำความเข้าใจและพัฒนาตนเอง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ลูกน้อง หรือลูกค้า ตลอดจนองค์กรก็สามารถนำจิตวิทยาไปใช้เพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ (กฤษณ์ อริยะพุทธิพงศ์, 2563, น. 1) อาทิเช่น การสรรหาคัดเลือกคนทำงานที่มีความรู้ความสามารถตรงตามที่ต้องการ การสร้างแรงจูงใจให้กับคนทำงาน ตลอดจนการช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้และการฝึกอบรมให้แก่คนทำงาน เพื่อให้สามารถนำมาใช้พัฒนาการทำงานของตนเองได้ ดังนั้นแล้วการผลิตบุคคลที่มีความรู้ทางศาสตร์ด้านจิตวิทยา จึงมีความจำเป็นอย่างมากโดยเฉพาะกับการทำงาน “จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ” (Industrial and Organizational Psychology) เป็นสาขาวิชาหนึ่งของศาสตร์จิตวิทยา ศึกษาพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตของมนุษย์อย่างเป็นระบบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจ ทำนาย หรือจัดกระทำปรากฏการณ์ต่าง ๆ จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเป็น

การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา มาอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ในบริบทการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริมสุขภาวะขององค์กรและคนในองค์กร (ประพิมพ์า จรัสรัตนกุล, 2560, น. 1)

ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวโน้มความต้องการในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของผู้ที่มีความสนใจศึกษาต่อทั้งกลุ่มที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี กลุ่มที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท หรือกลุ่มคนทำงานที่ต้องการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ รวมไปถึงกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท/เอก) ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาว่าหลักสูตรมีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน ทำให้ต้องทำการศึกษาความต้องการของผู้เรียนในการเปิดหลักสูตรดังกล่าวนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายและความต้องการศึกษาต่อ ในหลักสูตรหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาสาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการใช้บัณฑิต ในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต
3. เพื่อศึกษาทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมผสาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการใช้แบบสอบถามปลายปิด แบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้กลุ่มเป้าหมายครอบคลุม นักศึกษาระดับปริญญาตรี/โท กลุ่มคนทำงาน กลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีและโท จากสถาบันระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในภาคใต้ และกลุ่มคนทำงาน ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและอาชีวศึกษา ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสนใจศึกษาทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การจำนวน 385 คน ด้วยวิธีการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร ตามการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของคอกแรน

(Cochran, 1977 อ้างใน อธิรุฒิ เอกะกุล, 2543, น. 21) เนื่องจากประชากรมีจำนวนมากและไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด เพื่อศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ที่ทำงานทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 20 คน เพื่อตอบแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความต้องการใช้บัณฑิตและลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการ

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จำนวน 3 คน เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปลายปิด เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต โดยมีคุณภาพความตรง (Validity) ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ Alpha = 0.88 ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการศึกษาต่อระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อ ระยะเวลาที่ต้องการในการศึกษาตลอดหลักสูตร ความต้องการด้านการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพ ความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และเหตุผลความต้องการในการเข้าศึกษาต่อ

2. แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาความต้องการใช้บัณฑิตและลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการ โดยกลุ่มผู้ใช้นักศึกษา โดยเลือกใช้แบบสอบถามปลายเปิด ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ตอบได้อย่างเต็มที่ โดยข้อคำถามจะเป็นประเด็นที่ต้องการจะศึกษาและมีความครอบคลุมเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3. แบบสัมภาษณ์แนวคิด หลักการ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างมีแนวคำถาม (Guideline) ไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นรายการของประเด็นที่จะศึกษา โดยผู้วิจัยนำมาเป็นหัวข้อการสนทนาและมีความครอบคลุมเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาความต้องการใช้บัณฑิตและลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการโดยกลุ่มผู้ใช้นักศึกษา ในรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google Form เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน ในส่วนของแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามด้วยการกำหนดกรอบประเด็น (Thematic framework) จากนั้นดำเนินการสรุปและแปลความข้อมูลด้วยวิธีการการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแบบสัมภาษณ์แนวคิด หลักการ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเปิดหลักสูตรฯ ของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยเริ่มดำเนินการ

ด้วยการติดต่อกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ โดยมีรูปแบบการบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึก การบันทึกภาพและเสียงจากการสัมภาษณ์ ผ่านโปรแกรมออนไลน์ (Zoom) โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อน เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยถอดเทป การสัมภาษณ์ข้อมูล โดยไม่เปลี่ยนแปลงข้อมูลและไม่ตีความข้อมูลอย่างครบถ้วน จากนั้นผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (familiarization) ด้วยการอ่านบทสัมภาษณ์/บันทึกหลาย ๆ รอบจากนั้นมองหาประเด็นร่วม พร้อมจดบันทึกประเด็นแนวคิดต่าง ๆ ที่พบซ้ำ รวมทั้งมองหาประเด็นใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ และดำเนินการแปลความและเปรียบเทียบ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยการวัดค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) และค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's coefficient alpha)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (%)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ เหตุผลความต้องการการศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเนื้อหาโดยรวม และแบบสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกชนิดข้อมูล การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การจัดระเบียบข้อมูล การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล และการหาลักษณะร่วมที่เหมือนกันและแตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงทำการสรุป พรรณนาให้เห็นถึงความหมายของข้อมูลเหล่านั้น (สุรางค์ จันทวานิช, 2553, น. 49)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาแนวโน้มความต้องการในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 จุดมุ่งหมายและความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 59.22 ผู้ชายจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.78 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.13 ปริญญาโท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.01 และเป็นทำงานในหน่วยงานภาคเอกชนจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.87 ทำงานในหน่วยงานภาครัฐจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90 และประกอบอาชีพอิสระจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86

ความต้องการศึกษาต่อตามแผนการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความสนใจศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ระดับปริญญาโทควบเอก จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 55.84 และระดับปริญญาเอก จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.40 ตามลำดับ ระยะเวลาที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการตัดสินใจ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.05 ตามมาด้วยต้องการศึกษาต่อทันทีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 ระยะเวลาภายใน 1 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 และระยะเวลาภายใน 2 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.58 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ต้องการในการศึกษาตลอดหลักสูตรพบว่า แผนการศึกษาในระดับปริญญาโท (แบบ ก1, ก2, ข) ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 2 ปี จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 76.62 แผนการศึกษาในระดับปริญญาเอก (แบบ 1.1, 2.1) ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 3 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 45.98 และแผนการศึกษาในระดับปริญญาโทควบเอก (แบบ 1.2, 2.2) ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาเรียนภายใน 3 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 ดังที่จะแสดงให้เห็นในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน (ร้อยละ) ของผู้ตอบตามระยะเวลาที่ต้องการในการศึกษาตลอดหลักสูตร

	ภายใน 2 ปี	ภายใน 3 ปี	ภายใน 4 ปี	ภายใน 5 ปี
ป.โท (แบบ ก1, ก2, ข)	295(76.62)	70(18.18)	10(2.60)	10(2.60)
ป.เอก (แบบ 1.1, 2.1)	140(36.36)	177(45.98)	39(10.13)	29(7.53)
ป.โทควบเอก (แบบ 1.2, 2.2)	76(19.74)	165(42.86)	52(13.50)	92(23.90)

ความต้องการด้านการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพพบว่า ส่วนใหญ่การศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพ ภายในประเทศ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.61 การศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพ ต่างประเทศ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.68 นักศึกษาแลกเปลี่ยนด้านการศึกษารายวิชากับมหาวิทยาลัย

ภายในประเทศ หรือต่างประเทศจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 นักศึกษาแลกเปลี่ยนด้านการทำวิทยกับมหาวิทยาลัยภายในประเทศ หรือต่างประเทศ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.82

ความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนประกอบไปด้วย 5 รูปแบบดังนี้ แบบที่ 1 การเรียนการสอนแบบปกติ ส่วนใหญ่พบว่าต้องการเรียนแบบการสอนแบบผสมผสาน : บรรยาย/อภิปรายในชั้นเรียน และผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 35.26 การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ : บรรยาย/อภิปรายผ่านออนไลน์/นัดพบเดือนละครั้ง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.74 การเรียนการสอนแบบเข้าชั้นเรียน: บรรยาย/อภิปรายในชั้นเรียน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 ตามลำดับ แบบที่ 2 การเรียนแบบชุดวิชา (Module) (หลักสูตรระยะสั้นโดยจัดการสอนตามกลุ่มวิชาแบ่งเป็นโมดูล) จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 81.05 แบบที่ 3 คอร์สระยะสั้น (หลักสูตรอบรมระยะสั้น เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถเฉพาะด้าน/อาชีพ) จำนวน 339 คน คิดเป็นร้อยละ 89.21 แบบที่ 4 Credit bank (สามารถเรียนแบบเก็บหน่วยกิต เพื่อใช้เทียบโอนรายวิชา) จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 91.84 แบบที่ 5 หลักสูตรประเภทประกาศนียบัตร (Non-degree) เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงกับภาคอุตสาหกรรม จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60 ตามลำดับ

2. เหตุผลความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ เพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน มากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.72) รองลงมาได้แก่ มีความต้องการความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.81) ต้องการวุฒิการศึกษาเพิ่ม หรือใช้วุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.79) หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.85) และระบบการศึกษาอำนวยความสะดวกในการเรียน ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.86) ตามลำดับและในประเด็นอื่น ๆ ดังที่จะแสดงให้เห็นในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงเหตุผลความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

ลำดับ	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1	ต้องการเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน	4.29	0.72	1
2	ต้องการความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น	4.19	0.81	2
3	ต้องการวุฒิการศึกษาเพิ่ม หรือใช้วุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น	4.16	0.79	3
4	หลักสูตรสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	0.84	4
5	เพื่อความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ	3.96	0.77	6
6	หลักสูตรมีความเกี่ยวข้องกับงานที่ทำ หรืองานที่จะทำในอนาคต	3.75	0.85	9
7	เพื่อเพิ่มลำดับขั้นของตำแหน่งงานที่สูงขึ้น	3.82	0.85	8
8	ชื่อเสียง มาตรฐาน และคุณภาพของมหาวิทยาลัย	3.89	0.78	7
9	ระบบการศึกษาอำนวยความสะดวกในการเรียน	3.97	0.85	5
10	ชื่อเสียงและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน	3.33	1.41	10

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการใช้บัณฑิตของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

จากการสอบถามความคิดเห็นและความต้องการใช้บัณฑิตของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานในภาคเอกชนจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ภาครัฐ/ราชการจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตามลำดับ โดยได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) เจตคติ (Attitude) ที่มีความจำเป็นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านงานบุคคล ธุรการ การขาย การจัดการ การตลาด ได้แก่

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรได้แก่ ความรู้ในด้านจิตวิทยา, ความรู้ในเรื่องของทรัพยากรบุคคล ความรู้ด้านแรงงาน ความรู้ด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การสร้างทีมงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ความรู้เรื่องการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ความรู้ในด้านการประเมินบุคคล และความรู้ในด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากมีความจำเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนและพัฒนาทั้งตัวบุคลากรและองค์กร ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ด้านทักษะ (Skill) ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การวางแผน การจัดการกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะในการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะในการทำงานเป็นทีม ทักษะการเจรจาต่อรอง ทักษะด้านภาษา ทักษะด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นทำให้บุคลากรมีความแตกต่างจากบุคลากรทั่วไป และเป็นการเพิ่มมูลค่าในการแข่งขันกับองค์กรอื่น

3. ด้านเจตคติ (Attitude) ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี/มองโลกในแง่บวก รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเท่าเทียม มีความพยายามในการแก้ไขปัญหา พร้อมหาทางออกกับปัญหา ไม่หนีปัญหา มีทัศนคติบวกกับงานที่ทำ และมีความอดทนต่อปัญหาที่เจอ เพราะการที่คนทำงานมีเจตคติที่ดี จะช่วยพัฒนาองค์กรไปในทิศทางที่ถูกต้อง

ผู้ที่จบในสาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ควรมีพื้นฐานความรู้ ทักษะ ที่หลักสูตรควรเน้นเป็นพิเศษเพื่อการทำงานในองค์การซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 1) ความรู้พื้นฐานก่อนเรียนได้แก่ ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์, ความรู้ด้านจิตวิทยาทั่วไป, ด้านจิตวิทยาองค์กร, จิตวิทยาอุตสาหกรรม, ความรู้ด้านบุคคล และความรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการทำงาน 2) ความรู้หรือทักษะที่เน้นเป็นพิเศษ/core competence ได้แก่ ความรู้ด้านสถิติ, ทักษะการเจรจาต่อรอง, ทักษะการเข้าสังคม, การสื่อสาร, ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในสถานที่ทำงาน

ลักษณะเฉพาะของบุคลากรที่เหมาะสมสำหรับบริบทสังคมภาคใต้พบว่า ควรเป็นคนที่มีความยืดหยุ่น, เป็นผู้รับสารและส่งสารที่ดี, มีความอดทน, มีทัศนคติที่ดี, เข้าใจบริบท ลักษณะสังคมและภาษาได้ เช่น ภาษาใต้และการพูดเร็ว ซึ่งอาจทำให้การสื่อสารและงานมีความคลาดเคลื่อนได้ สามารถบูรณาการองค์ความรู้ให้เข้ากับบริบทความหลากหลายได้

ความต้องการสนับสนุนจากหลักสูตร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการการสนับสนุนในเรื่องของทุนการศึกษา ทุนในการทำวิจัย รวมถึงการส่งเสริมทักษะการทำวิจัย การมีโอกาสดทดลองงานจริง เช่น การมีวิชาที่ได้ลงไปร่วมงานกับองค์กรจริง

จุดแข็ง/จุดอ่อน ของผู้ปฏิบัติงานในสายอาชีพด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การพบว่า จุดแข็งคือ มีความสามารถในการทำความเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ เข้าใจผู้อื่น มีความสามารถบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรได้ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดไปในทางบวก และมีความเข้าใจบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่จุดอ่อนคือ ความรู้ในเรื่องของการตลาด การขาย การแปลงทฤษฎีไปสู่การทำงานจริง ขาดประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรจริง ทำให้ไม่สามารถมองเห็นปัญหาขององค์กรได้อย่างชัดเจน

หัวข้อวิจัยที่สนใจได้แก่ ความผูกพันในองค์กร, ลักษณะของบัณฑิตที่ผู้ประกอบการมีความต้องการ, สวัสดิการ/แรงจูงใจที่ช่วยลดการ turnover ของบุคลากร, จิตวิทยากลยุทธ์ในผู้บริโภคหรือการตลาด ซึ่งการกำหนดหัวข้อวิจัยที่สนใจได้ให้ความสำคัญกับองค์กรที่ทำงานหรือชุมชน ในการกำหนดหัวข้อวิจัย เพื่อให้ตรงกับความต้องการขององค์กรหรือชุมชนนั้น ๆ

หน่วยงานที่ต้องการให้หลักสูตรทำความร่วมมือเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพได้แก่มหาวิทยาลัย ที่สอนทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การทั้งในประเทศ และต่างประเทศ, หอการค้าจังหวัด, โรงงาน, บริษัทเอกชน, หน่วยงานภาครัฐ, กรมแรงงาน, ฝ่ายทรัพยากรบุคคลบริษัทในหลาย ๆ ประเภท เช่น ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจโทรคมนาคม เป็นต้น

ตอนที่ 3 การศึกษาทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ผลการจากการศึกษาทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้จากข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จำนวน 3 ท่าน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทิศทางการเปิดหลักสูตรหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รายการ	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. องค์ความรู้หลัก-ทักษะ ที่จำเป็นในการเรียนด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ	- มีพื้นฐานความรู้ทางด้าน - จิตวิทยาอุตสาหกรรม - การจัดการองค์การ - การจัดการทรัพยากรมนุษย์ - มีความรู้ทางด้านการวิจัย/สถิติวิจัยขั้นต้น - เป็นนักปฏิบัติ และนักทฤษฎี - เน้นการประยุกต์ใช้/ปฏิบัติจริง	- มีความรู้ทางด้าน - จิตวิทยาอุตสาหกรรม - การจัดการองค์การ - การจัดการทรัพยากรมนุษย์ - มีความเชี่ยวชาญการวิจัยและสถิติขั้นสูง - เป็นนักวิชาการขั้นสูง - เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ - มีทักษะด้านภาษา
2. คุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเรียน	- มีความอดทน และมีวินัย - มีความกระตือรือร้น และใฝ่รู้ - มีความตั้งใจและมีความสนใจในศาสตร์ทางจิตวิทยา - มีความพยายาม - ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น	- มีความสนใจในศาสตร์ทางจิตวิทยา - มีเป้าหมายชีวิต (Goal) ที่ชัดเจน - ใจกว้าง และเปิดรับสิ่งใหม่ได้ - ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง แม้ไม่เห็นด้วยก็ตาม - มีความอดทน และมีวินัย - มีความกระตือรือร้น และใฝ่รู้ - มีความตั้งใจและมีความพยายาม
3. จุดเด่น/เอกลักษณ์ของบัณฑิตหรือผู้ปฏิบัติงานที่จบในสายอาชีพด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ	- เป็นนักทฤษฎี และนักปฏิบัติ ที่สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ รวมทั้งการวิจัยในการปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรม	- เป็นนักวิชาการขั้นสูงที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การด้วยกระบวนการวิจัย ในการปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งมีความสามารถในการสื่อสารด้านภาษา

ตารางที่ 3 ทิศทางการเปิดหลักสูตรหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ต่อ)

รายการ	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
4. พื้นฐานความรู้ก่อนเรียน-ระหว่างเรียน รายวิชาบังคับ รายวิชาเลือก	1) ความรู้พื้นฐานก่อนเรียน - กลุ่มผู้ที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยามาก่อน เช่น ต้องเรียนอย่างน้อย 15 หน่วยกิต - กลุ่มคนที่ไม่มีฐานด้านจิตวิทยามาก่อน ให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานของหลักสูตร - กรณีผลสอบภาษาอังกฤษไม่ผ่านเกณฑ์ให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ปีแรก	1) ความรู้พื้นฐานก่อนเรียน - กลุ่มผู้ที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยามาก่อน เช่น ต้องเรียนอย่างน้อย 15 หน่วยกิต - กลุ่มคนที่ไม่มีฐานด้านจิตวิทยามาก่อน ให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานของหลักสูตร (ให้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาของ ป.โท) - กรณีผลสอบภาษาอังกฤษไม่ผ่านเกณฑ์ให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ปีแรก
	2) รายวิชาบังคับ - หลักสูตรต้องพิจารณาจากจุดเน้นของหลักสูตร เช่น รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, สถิติเพื่อการวิจัย เป็นต้น 3) รายวิชาเลือก - หลักสูตรต้องพิจารณาจากจุดเน้นของหลักสูตร เช่น รายวิชาการพัฒนาองค์การ, Independent study	2) รายวิชาบังคับ - หลักสูตรต้องพิจารณาจากจุดเน้นของหลักสูตร เช่น รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การขั้นสูง, สถิติสำหรับการวิจัยขั้นสูง, Philosophy of psychology เป็นต้น 3) รายวิชาเลือก - หลักสูตรต้องพิจารณาจากจุดเน้นของหลักสูตร เช่น รายวิชาเกี่ยวกับ special problem หรือ individual study เป็นต้น
5. กระบวนการรับเข้าศึกษาต่อ	- ต้องผ่าน TOEFL ไม่น้อยกว่า 500 และต้องผ่านเกณฑ์ก่อนเข้าศึกษา - มีการทดสอบทางจิตวิทยาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม - ในการสอบข้อเขียนมีการสอบความรู้ด้านจิตวิทยา และสถิติ	- ต้องผ่าน TOEFL ไม่น้อยกว่า 500 และต้องผ่านเกณฑ์ก่อนเข้าศึกษา - มีการทดสอบทางจิตวิทยาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม - การสอบข้อเขียนมีการสอบความรู้ด้านจิตวิทยา และสถิติ - การรับต้องเป็นมติเอกฉันท์
6. การกำหนดหัวข้อวิจัย	- หัวข้อวิจัยส่วนใหญ่มาจากงานที่นักศึกษาได้ทำอยู่แล้ว	- หัวข้อวิจัยส่วนใหญ่มาจากงานที่นักศึกษาได้ทำอยู่แล้ว - เป็นหัวข้อที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ
7. อาชีพหลังสำเร็จการศึกษา	- ตำแหน่งงานในบริษัทเอกชนทางด้านงานบุคคล การสรรหาคัดเลือก - อาจารย์ ครู - รับราชการในตำแหน่งเกี่ยวกับงานด้านบุคคล	- อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยสาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ หรือสาขาใกล้เคียงอื่น ๆ - งานในบริษัทเอกชนทางด้านงานบุคคล - นักวิชาการ

ตารางที่ 3 ทิศทางการเปิดหลักสูตรหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ต่อ)

รายการ	ปริญญโท	ปริญญเอก
8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1. หลักสูตรควรศึกษาแนวทางการให้ปริญญานิเทศศาสตร์ 2. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานภายใน หน่วยงานที่ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ 3. ควรมีเครื่องมือชุดทดสอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและองค์การ 4. มีบรรยากาศทางวิชาการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา	

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวโน้มความต้องการและทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มีจุดมุ่งหมายและความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญโทและปริญญเอกในแผนการศึกษาแบบต่าง ๆ และส่วนใหญ่มีความต้องการรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานกล่าวคือ เป็นการสอนในลักษณะการบรรยาย การอภิปรายในชั้นเรียนร่วมกับการสอนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการสอนแบบผสมผสาน (Blended learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้อิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ผู้เรียนผู้สอนไม่เผชิญหน้ากัน หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ เป็นการบูรณาการ online learning และ face-to-face meetings (Learn Education, 2564, น. 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุสัณหา ยิ้มแย้ม และคณะ (2558, น. 136-139) ที่ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า หลังการใช้การศึกษาในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับนักศึกษาพยาบาล ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งบรรยายและอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน พร้อมกับการมอบหมายงานกลุ่มและรายบุคคล การให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดทำรายงาน การใช้ระบบเครือข่ายค้นคว้าและทำแบบฝึกหัดท้ายบท การใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สื่อมัลติมีเดีย มีคะแนนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในทุกทักษะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 กล่าวสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนได้ดี เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hall and Villareal (2015, pp. 77-78) จากการสำรวจและสนทนากลุ่มในนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าการเรียนรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจและเกิดความเข้าใจในการเรียนในหลักสูตรได้ดีขึ้น ประกอบกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ความต้องการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นคนที่ทำงานแล้ว มีความต้องการเรียนไปพร้อมกับการทำงาน ทำให้การเรียนแบบผสมผสานจึงมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมไปถึงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาที่มองว่าควรอยู่ในระหว่าง 2-3 ปี รวมไปถึงผู้สนใจศึกษาต่อต้องการการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้และเพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์ในการเรียน และการวิจัยอีกด้วย

ในขณะที่เหตุผลในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่มองว่า การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาสามารถ 1) เพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้าน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและในชีวิตประจำวันได้จริง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสำรวจเหตุผลการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยออสเตรเลีย กล่าวคือ การจัดการสอน การเรียนรู้ในหลักสูตรที่จะนำมาซึ่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ (Bailey, Gosper, Ifenthaler, Ware, & Kretzschem, 2018, pp. 77-80). นอกจากนี้หลักสูตรยังมีความเกี่ยวข้องกับงานที่ทำและยังเป็นการเพิ่มความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร รุ่งเรืองศรี (2562, น. 121-127) ที่ศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในระดับมากได้แก่ การเพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงาน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.69) ความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.75) 2) ปัจจัยด้านชื่อเสียง คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ รวมทั้งชื่อเสียง มาตรฐานและคุณภาพของมหาวิทยาลัย และ 2) ระบบการศึกษาอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร บุณย์เจริญ (2560 น. 145-146) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโท ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติงานจริง ได้คะแนนสูงสุดเฉลี่ย 4.56 ตามด้วยปัจจัยด้านบุคลากร อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ได้คะแนนเฉลี่ย 4.54 และปัจจัยด้านความเชื่อถือของสถาบันได้คะแนนเฉลี่ย 4.50

ความคิดเห็นและความต้องการใช้บัณฑิตของกลุ่มผู้ใช้บัณฑิตพบว่าต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในองค์กรได้จริงประกอบไปด้วย ความรู้ในด้านจิตวิทยา การมีทักษะการสื่อสารและทักษะในการทำงานเป็นทีม เพราะการทำงานในองค์กรจำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีด้วย ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่องาน (ดวงพร รุ่งเรืองศรี, 2562, น. 128-130) และต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติบวกกับงานที่ทำ มองโลกในแง่บวก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, น. 2) เรื่องคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด 5 ด้าน โดยในด้านที่ 4 คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลจากการศึกษาทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้จากข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การสามารถสรุปได้ว่า

1. องค์ความรู้หลัก ทักษะ คุณลักษณะและเอกลักษณ์ ที่จำเป็นในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คือการมีความรู้ ความเข้าใจ ในสาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัย มีทักษะทางภาษาที่ดีและสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในงานที่ทำได้ รวมทั้งต้องเป็นคนที่มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน ใจกว้าง และพร้อมเปิดรับสิ่งใหม่ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง

แม้ไม่เห็นด้วยก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคลากรในยุคประเทศไทย 4.0 ได้แก่ การรู้งานตามอาชีพ การมีทักษะภาษาเป็นเลิศ มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและมีทัศนคติเชิงบวก (ชนากานต์ สุวรรณรัตน์, ฉัตรณิ บั้ววรรณ และชุตติกร ปรงเกียรติ, 2562, น. 308) รวมทั้งต้องเป็น นักทฤษฎีและนักปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชามาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้

2. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร จะพิจารณาถึงการนำเอาเอกลักษณ์ จุดเน้นและจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรมาใช้ในการวางแผนรายวิชาและเนื้อหาที่จะสอนในหลักสูตร ซึ่งต้องมีความครอบคลุมในเรื่องจิตวิทยา อุตสาหกรรมและองค์การ การวิจัยและภาษา โดยต้องสามารถนำไปใช้ได้จริงในการทำงาน มีความทันสมัย และทันต่อแนวโน้มกระแสโลก ความต้องการของสังคมและองค์กรในปัจจุบัน ตลอดจนต้องสอดคล้องกับความ สนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, น. 57) ที่กล่าวว่า หลักการ โครงสร้างและการออกแบบ หลักสูตรต้องอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบัน รวมไปถึงการกำหนดหัวข้อการ วิจัยที่ต้องสอดคล้องกับบริบทการทำงานในองค์กรของผู้เรียน เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการเตรียมความพร้อมเปิดหลักสูตร ทั้งในเรื่องกระบวนการรับนักศึกษาที่ต้องมี การเตรียมหลักเกณฑ์การรับที่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียนและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นใน สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มีการสร้างคู่ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทางวิชาการในหลากหลายบริบทที่แตกต่างกัน มีเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและ ต่างประเทศ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การมีแนวทางการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของ บัณฑิต และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา กล่าวคือต้องมี บรรยากาศทางวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ ulyาททางสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทางวิชาการ และทักษะทางสังคมของผู้เรียน ตามหลักการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554, น. 62)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาแนวโน้มความต้องการและทิศทางการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ผลของการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปประกอบการพิจารณาการขอ เปิดหลักสูตรต่อมหาวิทยาลัยได้ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคตต่อไป

2. ควรมีการแบ่งการศึกษาวิจัยระหว่างระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการ ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความเจาะจงในแต่ละระดับการศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ต่อไปโดยพิจารณา จากความพร้อมของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ อริยะพุทธิพงศ์. (2563). จิตวิทยาเกี่ยวข้องกับการทำงานในองค์กรอย่างไร. ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2564, จาก <https://smarterlifebypsychology.com/2020/01/16/81/>
- ชนากานต์ สุวรรณรัตน์ศรี, ฉัตรเมณี บัววรรณ และชุตติกร ประเสริฐ. (2562). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคลากรในยุคประเทศไทย 4.0. ใน สำราญ บุญเจริญ (บรรณาธิการ). **การประชุมวิชาการระดับชาติวิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2562**. น. 306-314. นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2562). ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา. **วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง**. 8(1), น. 106-138.
- ธีรวุฒิ เอกกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประพิมพ์า จรัสรัตนกุล. (2560). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร. ค้นเมื่อ 17 กันยายน 2564, จาก <https://smarterlifebypsychology.com/2017/10/18/>
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : อาร์ แอนด์ ปรีนธ์ จำกัด.
- ศศิธร บุณย์เจริญ. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. **วารสาร Mahidol R2R e-Journal**. 4(2), น. 136-159.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. ค้นเมื่อ 21 กันยายน 2564, จาก <https://www.acad.nu.ac.th/devcourse/docs/-2552>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). **ร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13**. ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2564, จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุสัณหา ยิ้มแย้ม, อำไพ จารุวัชรพาณิขกุล, จันทรัตน์ เจริญสันติ, อภิรัช อินทรางกูร ณ อยุธยา, ปิยะนุช ชูโต และนางลักษณ์ เฉลิมสุข. (2558). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. **พยาบาลสาร**. 42 (ฉบับพิเศษ), น. 129-140.

Bailey, M., Gosper, M., Ifenthaler, D. Ware, C. & Kretzschem, M. (2018). On-campus, distance or online? Influences on student decision-making about study modes at university.

Australasian Journal of Educational Technology. 34(5), pp. 72-85.

Hall, S. & Villareal, D. (2015). The Hybrid Advantage: Graduate Student Perspectives of Hybrid Education Courses. **International Journal of Teaching and Learning in Higher Education.** 27(1), pp. 69-80. Retrieved MAY 15, 2022, from <http://www.isetl.org/ijtlhe/>.

Learn Education. (2564). **Blended learning.** Retrieved September 21, 2021, from <https://www.learneducation.co.th/blended-learning/>